

Žurnál

Univerzity Palackého v Olomouci

27. března 2009

V ČÍSLE:

21

Ročník 18

AFO 2009 se stane jednou z doprovodných akcí českého předsednictví v Radě EU
● Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost: Univerzita Palackého je neúspěšnějším žadatelem v ČR ● **Věda a výzkum na UP: Fuzzy logika na operačním sále**

Před zaplněným sálem Moravského divadla, kde byly 18. 3. slavnostně předávány Ceny olomouckého kraje za rok 2008, se sešli moderátor M. Eben, K. Gott a dr. T. Hanzlík, který z rukou mnohonásobného zlatého slavíka převzal trofej udělenou v oblasti hudby festivalu Baroko.

(Více informací níže).

-red-, foto -mo- ▶

„Záblesk hrdinství“ z Běloruska zahájil **Jeden svět** v Olomouci

■ V Uměleckém centru UP byl 19. 3. zahájen jednadvacátý ročník mezinárodního festivalu dokumentárních filmů o lidských právech *Jeden svět 2009*. Letos jej

otevřela výstava fotografií *Záblesk hrdinství – Běloruští disidenti a Lukašenkova autoritářská pravidla*. „Je důležité si neustále připomínat, že demokracie a svoboda není samozřejmostí,“ řekl v průběhu zahájení olomoucké části přehlídky JUDr. M. Malacka, prorektor pro záležitosti vnějších vztahů UP (na snímku

levo). Při této příležitosti zmínil, že před léty měl možnost předat ocenění v rámci jiného festivalu jednomu z dokumentů, který se věnoval situaci v Bělorusku. Tato země se v počátku 90. let nacházela v podobné atmosféře vedoucí k obnově demokracie jako bývalé

Dokončení na str. 8

Festival Baroko: výjimečný počín roku v oblasti hudby

■ **Mezi laureáty Cen olomouckého kraje letos nechyběl zástupce Univerzity Palackého. Dr. T. Hanzlík z Katedry hudební výchovy PdF UP převzal Cenu za výjimečný počín roku v oblasti profesionálního umění – oblast hudby udělenou mezinárodnímu festivalu Baroko zaměřeného na interpretaci hudby 17. a 18. století s použitím dobových nástrojů nebo jejich kopií.**

Festival pořádá dr. T. Hanzlík ve spolupráci s Katedrou hudební výchovy PdF UP, občanským sdružením Musica Florea a Muzeem umění Olomouc za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a statutárního města Olomouce od roku 1998. Dramaturgie festivalu si kladla od počátku za cíl uvádět především novodobé premiéry barokních skladeb vzniklých v Čechách a na Moravě nebo dokonce přímo v Olomouci. Od roku 2000 byl festival obohacen také o provádění soudobých děl spjatých tematicky, textově a hudebně s barokem.

Dr. T. Hanzlík, absolvent Katedry muzikologie a Katedry hudební výchovy UP, je autorem řady vlastních děl, kantát a oper *Epibateron*, *Endymio*, *Yta innocens* a *Torso*. Je uměleckým vedoucím souboru Ensemble Damian, s nímž realizoval řadu koncertů (mj. pro Maratón soudobé hudby Praha, Forfest Kroměříž, Janáčkův Máj Ostrava a Janáčkovy Hukvaldy) a reprezentoval Českou republiku netradičními operami také na zahra-

ničních turné. Jeho operou *Lacrimae Alexandri Magni* (Slzy Alexandra Velikého), uvedenou v předvečer výročí obnovení olomoucké univerzity 20. 2., vyvrcholily letošní *Akademické dny UP*.

Olomoucký kraj udělil ceny celkem deseti osobnostem a kulturním počínům, k oceněným patřila např. také *Výstava Portolánový atlas v Olomouci*, kterou v Uměleckém centru UP uspořádala Vědecká knihovna v Olomouci ve spolupráci s Nadačním ústavem regionální spolupráce a Filozofickou fakultou UP. Ocenění přebírali ceny z rukou osobností, mezi nimiž nechyběl herec J. Bartoška, zpěvák K. Gott či spisovatel A. Lustig.

Kraj tyto ocenění udělil už potřetí, v minulosti se mezi jejich držitele zařadil mj. *Mezinárodní filmový festival Academia film Olomouc*, jenž získal Cenu za výjimečný počín roku v oblasti profesionálního umění – oblast filmu, rozhlasu a televize za rok 2006.

-red-

Dr. Iva Machová z FTK se stala osobní trenérkou roku 2008 Ocenění získala za spolupráci s handicapovanou atletkou E. Kacanou

■ Český paralympijský výbor vyhlásil 17. 3. v pražském TOP Hotelu nejlepší handicapované sportovce České republiky za uplynulý rok. Při této příležitosti získala ocenění *Osobní trenérka roku 2008* také dr. I. Machová z Katedry sportů Fakulty tělesné kultury UP, která k medailovým příčkám přivedla atletku Evu Kacanou.

Prestížní ocenění *Osobní trenér roku* byla udělena vůbec poprvé. Diplomy převzali trenéři zlatých medailistů a těch sportovců, kteří získali více než jednu medaili. „Mám z toho velkou radost“, řekla Žurnálu UP dr. I. Machová, jež díky

nominaci Mezinárodního paralympijského výboru sledovala skvělé výkony E. Kacanou na paralympiádě v Pekingu z pozice rozhodčí.

„Jsem absolventkou Univerzity Palackého, oboru Tělesná výchova – matematika. K trénování handicapovaných sportovců mne přivedla prof. H. Válková z naší fakulty pár měsíců před ukončením studia. Tehdy jsem si na praxi nedědla rady při hodinách tělocviku s handicapovaným chlapcem. Vyhledala jsem prof. H. Válkovou, slovo dalo slovo a odjela jsem na půlroční studijní stáž do Belgie. Tam

Dokončení na str. 10

Studenti UP uspěli v celostátní soutěži mladých teatrologů

■ V letošním 5. ročníku celostátní soutěže o *Cenu Václava Kónigsmarka*, kterou každé dva roky vyhlašuje Teatrologická společnost České republiky, se v konkurenci 27 soutěžících úspěšně umístili také studenti Katedry divadelních, filmových a mediálních studií FF UP.

Jan Žurek, student 4. ročníku oboru Teorie a dějiny dramatických umění, s textem *Studie Jaroslava Etlika „Divadlo jako zakoušení“ a její místo v současné české divadelní teorii* získal 2. místo v kategorii bakalářských diplomových prací a ve stejné kategorii porota udělila čestné uznání Barboře Leštákové, studentce 4. ročníku oboru Japonská filologie a divadelní věda, za práci *Japonské frašky Kjógen*.

Soutěž, jejíž tradice vznikla v roce 1999, je určena začínajícím teatrologům do 35 let a oceněné práce budou postupně publikovány v odborném časopise *Divadelní revue*. doc. T. Lazoričáková, Ph.D.

Na tři obory nabízené Filozofickou fakultou UP se lze stále přihlásit

■ Děkan FF UP rozhodl o prodloužení termínu pro podání přihlášky na některé z oborů prezenčního bakalářského a navazujícího magisterského studia. Jedná se o obory: Kulturní studia (prezenční studium navazující magisterské jednooborové i dvouoborové); Obecná lingvistika (prezenční studium navazující magisterské dvouoborové); Žurnalistika (prezenční studium bakalářské jednooborové). Nový termín byl stanoven na 20. 5. 2009.

Kromě FF UP přihlášky na vybrané obory stále přijímají na CMTF a PdF; s druhým kolem přijímacího řízení se pak počítá na PŘF UP, jehož vyhlášení proběhne v polovině dubna.

Podrobné informace viz www.upol.cz/fakulty-chat, -rp-

Fakulta zdravotnických věd: vedení a výsledky voleb do AS UP

■ Akademická obec FZV zvolila ve dnech 5.–6. 3. své zástupce do Akademického senátu UP. Akademické pracovníky FZV bude v AS UP reprezentovat **Mgr. J. Kameníčková** z Ústavu ošetřovatelství, **Mgr. V. Vránová**, Ph.D., z Ústavu porodní asistence a **Mgr. J. Mikšová**, Ph.D., z Ústavu zdravotního managementu FZV UP. Do studentské části AS UP byla zvolena M. Žáková, studentka druhého ročníku Porodní asistence.

Zhruba o týden později se sešel k jednání Akademický senát FZV UP, aby se mj. věnoval návrhu děkanky doc. J. Marečkové jmenovat členy vedení fakulty a členy její vědecké rady. Z jednání AS FZV UP uskutečněného 12. 3. vyplynulo následně složení jmenovaných grémií:

Vedení FZV: prof. Ing. J. Hálek, statutární zástupce děkanky, proděkan pro organizaci a rozvoj; doc. K. Ivanová, proděkanka pro vědu a výzkum; **Mgr. V. Vránová**, Ph.D., proděkanka pro studijní, sociální a pedagogické záležitosti.

Vědecká rada FZV: z řad akademické obce UP: doc. I. Gregar, prof. J. Hálek, doc. K. Ivanová, MUDr. A. Krobot, Ph.D., doc. E. Sovová, doc. J. Vomačka, **Mgr. V. Vránová**, Ph.D.; z řad externích členů: doc. D. Jarošová, PhDr. J. Kristiníková, Ph.D., MUDr. R. Maráček, doc. Y. Vrublová a doc. K. Žiaková. -map-

Výpovědi

■ V Galerii Podkrovní UC UP byla 4. 3. zahájena výstava prací studentů Katedry výtvarné výchovy PdF UP, která se věnuje jejich textilní tvorbě a je ukázkou otevřených možností práce s textilním materiálem, který svým kulturně-historickým kontextem nese výrazné symbolické významy a pro své specifické vlastnosti se stává nenahraditelným prostředkem tvorby s výrazně smyslovou orientací. Výstava s názvem „Výpovědi“ potrvá do 31. 3. -red-, foto -mo-

AFO 2009 se stane jednou z doprovodných akcí českého předsednictví v Radě EU

AFO 44

■ Mezinárodní festival populárně-vědeckých a dokumentárních filmů Academia film Olomouc se může pyšnit statutem oficiální kulturní a doprovodné akce českého předsednictví v Radě Evropské unie. Organizátoři festivalu uvedou 1. 4. v Bruselu nový výběr nejlepších dokumentárních evropských snímků z oblasti vědy a kultury.

„První kroky k aktivnímu zviditelnění Academia filmu Olomouc na evropské scéně jsme podnikli před dvěma lety, kdy se v kooperaci s Olomouckým krajem odehrály ozvěny AFO v Bruselu. Mezitím jsme program festivalu a některé jeho hosty představili ve Vídni a v Poznani, chystáme se opět do Bruselu a do Paříže“, řekl Žurnálu UP dr. P. Bilík, ředitel jeho 44. ročníku. K dotazu, jak vnímá skutečnost, že právě AFO bude propagovat a zviditelnovat českou kulturní identitu a vědeckou inteligenci v Evropě, doplnil: „Zmapovali jsme situaci mezi evropskými festivaly zaměřenými na populárně-vědecký film a výsledek je pro nás velmi lichotivý – rozsah našeho programu, dva dvojjazyčné katalogy, počet hostů a diváků odsouvají všechny naše konkurenty – např. Milán či Paříž – na pomyslném žebříčku až za Olomouc. Naším cílem ale není selfpromotivní, nýbrž podpora dynamického žánru, jenž se například v síti kabelových televizí stává dominantním. Jsme rádi, že si výlučné postavení AFO uvědomují i naši partneři, kteří festival zařadili do kalendáře předsednických akcí a věříme, že se nám opět podaří dokázat jak na domácí půdě, tak i v zahraničí, že věda a poznání mohou být atraktivní pro široké publikum.“

Academia film Olomouc se v současnosti řadí mezi nejvýznamnější evropské festivaly v oblasti populárně-vědeckého filmu. Propojuje akademické znalosti a umění prostřednictvím filmu, prezentuje nejnovější poznatky ze

všech oborů lidského vědění. Touto cestou popularizuje vědu, čímž v sobě skrývá mimořádný potenciál pro diváky, akademické pracovníky i filmové a televizní profesionály. AFO každoročně otevírá v průběhu festivalu širokou sérii tematických diskusí, přednášek, výstav a dílen respektujících různorodé podloží přírodních i humanitních vědních oborů. A právě diskusní charakter, tolik vlastní univerzitnímu prostředí, podstatně oživuje diváckou interaktivitu. Otevřenost filmu vědě a vědy filmu by měla vést k významnému poznání světa, jehož přiblížení laické veřejnosti publiku zároveň povede k pevnější pozici vědy v širším společenském a politickém kontextu.

Academia film Olomouc byl založen v roce 1966 ze společné iniciativy Univerzity Palackého, Krátkého filmu Praha a Československé akademie věd. Jeho 44. ročník se v Olomouci uskuteční ve dnech 14. 4. – 19. 4.

M. Hronová,

zdroj: www.afo.cz,

<http://www.eu2009.cz/event/2/2700/>

Ex libris: Pavel Janoušek

■ Další setkání z cyklu pravidelných autorských besed a čtení Ex libris proběhlo 3. 3. v posuchárně 18 FF UP, kde vedoucí Katedry bohemistiky doc. L. Machala jako svého hosta přivítal P. Janouška, literárního kritika a historika, ředitele Ústavu pro českou literaturu AV ČR, hlavního redaktora *Slovníku českých spisovatelů od roku 1945 a Dějin české literatury 1945–1989*. -red-, foto -mo-

Evropský radiologický kongres: Vídeň 2009

■ Ve dnech 5.–10. 3. se konal Evropský radiologický kongres (ECR) tradičně ve Vídni. Kongres zaregistroval 18 200 účastníků z celého světa, především však ze zemí Evropské unie. Kongresu se dále zúčastnilo na 285 vystavovatelů především z řad výrobců lékařské techniky, ale i vydavatelů odborné literatury či výrobců farmak. Z olomoucké univerzity se zúčastnil kongresu autor článku a prof. M. Heřman, Ph.D., přednosta Radiologické kliniky LF UP. V průběhu největšího evropského kongresu v oboru zobrazovacích metod zaznělo 274 vědeckých sdělení a konalo se 25 sateelitních sympozií. Paralelně tak běželo hned sedm až osm sdělení či sympozií, a tak si každý mohl vybrat téma, které by chtěl diskutovat, které ho z vědeckého či pedagogického důvodu zajímá. Bohužel mnohá zajímavá témata se překrývala. Mimořádný zájem vyvolala urgentní medicína, stačilo přijít na minutu přesně a už byl sál zaplněn do posledního místečka. Naštěstí se hned ve vedlejší sále diskutovalo neméně zajímavé téma věnované intervencím urogenitálního systému. Sály zaplňovaly i novinky ze zobrazovacích technolo-

gií, kterými se prezentovali přední výrobci lékařské techniky.

V průběhu jednání jsem zaregistroval i několik desítek účastníků z České republiky i ojedinělé aktivní příspěvky reprezentující Českou radiologickou společnost. Když jsem kongres poprvé navštívil na počátku devadesátých let, bylo pro mne prostředí kongresu cizí a nevyznal jsem se v něm. Ostatně jsem tam byl jen na jeden den, navíc klinika tehdy neměla peníze.

Jsem nesmírně rád, že dnes potkáváme na kongresu známé či přátele i z jiných zemí EU, že se všichni na něm cítíme jako doma, byť jedním jazykem je samozřejmě výhradně anglický. Na kongresu jsme se potkal se dvěma kolegy z České republiky, kteří jej navštívili již sedmáctkrát. Snad je to důkazem toho, že lékaři jsou v Evropské unii již dávno před našim přijetím a soudím, že nejenom lékařské kongresy jsou jistým návodem i pro efektivní unijní politiku z pohledu společného jazyka v zemích EU, tak, jak se o tom vlastně hovořilo i na poslední Vědecké radě UP.

Doc. J. Vomačka Ph.D., MBA, Ústav radiologických metod FZV UP a Radiologická klinika LF UP

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost: Univerzita Palackého je neúspěšnějším žadatelem v ČR

Univerzita Palackého se velmi intenzivně zapojila do 1. výzvy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VpK). V rámci prioritní osy 2 Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj podala pracoviště UP celkem 93 projektů. Dvaatřicet z nich uspělo a univerzita se může těšit jednak na jejich realizaci, jednak na finanční podporu v celkové výši přesahující 266 milionů korun. Univerzita se tak stala vůbec neúspěšnějším žadatelem.

Dvaatřicet schválených projektů totiž představuje zdaleka nejvyšší počet mezi tuzemskými vysokými školami – každý čtvrtý schválený projekt, který prošel rukama výběrové komise Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, nese značku UP.

celkové výsledky	výsledky UP
podáno projektů 494	podáno projektů 93
přijato projektů 127	přijato projektů 32
úspěšnost 25,71 %	úspěšnost 34,41 %

„Nezabodovali jsme však pouze kvantitou, chválen byl totiž každý třetí náš projekt – více než čtyřiatřicetprocentní míra úspěšnosti nás řadí rovněž na první místo mezi českými vysokými školami,“ komentovala velmi dobrou práci svých kolegů na fakultách a Projektového servisu UP, který se podílel na zpracování

80% přijatých projektů, prorektorka pro záležitosti vědy a výzkumu prof. J. Ulrichová.

První výzva OP VpK byla zaměřena např. na inovaci studijních programů, inovaci distančního studia, modernizaci didaktických metod, spolupráci se zahraničními vzdělávacími a vědeckými institucemi, zapojování do mezinárodních projektů či sítí. Měla rovněž podpořit praxe a stáže vysokoškoláků u budoucích zaměstnavatelů, spolupráci vysokých škol se školstvím základním i středním nebo systémy monitoringu potřeb trhu práce pro absolventy vysokých škol.

Celkově bylo na MŠMT podáno 494 projektových žádostí požadujících finanční podporu ve výši 5,3 mld. Výběrovou komisí bylo k financování doporučeno 127 projektů o celkovém objemu přesahující 1,2 mld.

Podrobnější informace naleznete na <http://www.upol.cz/nc/zpravy/aktuality/zprava/article/70/4363/>

Rektor UP blahopřál novým profesorkám a profesorům

Prof. L. Dvořák pozval 6. 3. do své pracovny čtyři nové profesorky a profesory, jmenované prezidentem republiky na návrh vědeckých a uměleckých rad vysokých škol 2. 3. ve Velké aule Karolina v Praze. Rektorem blahopřání přijali (zleva) prof. A. Piháková, CSc., jmenovaná pro obor Klinická psychologie, prof. H. Grecmanová, Ph.D., jmenovaná pro obor Pedagogika, prof. M. Potměšil, Ph.D., jmenovaný pro obor Speciální pedagogika, a prof. F. Kopriva, Ph.D., jmenovaný pro obor Pediatrie.

Nejúspěšnější příjemci	počet projektů	podíl na celkovém počtu projektů	přidělená dotace	podíl na celkové dotaci
UP	32	25,20 %	266 756 800,40	21,15 %
MU	19	14,96 %	216 507 134,15	17,17 %
VUT	9	7,09 %	96 454 315,14	7,65 %
UJEP	8	6,30 %	43 593 358,65	3,46 %
ZU Plzeň	8	6,30 %	92 868 933,40	7,36 %
TU Liberec	7	5,51 %	100 978 114,68	8,01 %
UTB Zlín	7	5,51 %	58 187 931,89	4,61 %
VŠB-TU Ostrava	7	5,51 %	57 713 978,71	4,58 %
Ostatní (14 institucí)	30	23,62 %	328 217 192,96	26,02 %

Doc. Peter Tenhaef opět přednášel na Katedře hudební výchovy PdF

V rámci přednáškového cyklu programu Erasmus – Sokrates přednášel ve dnech 3. a 4. 3. na Katedře hudební výchovy PdF opět doc. P. Tenhaef, hudební vědec, skladatel a tvůrce hudebních nástrojů, působící na univerzitách v německých městech Greifswald (Institut für Kirchenmusik und Musikwissenschaft) a Rostock (Institut für Musikwissenschaft). Oblastí jeho vědeckého zájmu je především hudba 19. století a také hudební vývoj v rámci regionu německé spolkové země Mecklenburg-Vorpommern. S olomouckou univerzitou úspěšně spolupracuje již od poloviny 90. let a není bez zajímavosti, že v roce 2002 zde mělo v rámci festivalu Baroko světovou premiéru jeho oratorium *Petrus*.

Ve své první přednášce s názvem *Od kvadrivia k triviu* se doc. Tenhaef zamýšlel nad procesem trivializování v hudbě, a to ve smyslu postupného odpoutávání se od přísné matematického chápání hudby (jako součásti kvadrivia středověkých sedmi svobodných umění) a postupnému přiklonu ke srozumitelnému zhudebnění slova a textu. V navazující přednášce s názvem *Zhudebnění textu Ave Maria v 19. století* doc. Tenhaef přiblížil různé přístupy k uchopení textu této známé modlitby v díle A. Brucknera, G. Verdiho, F. Schuberta a především Ch. Gounoda, jehož *Ave Maria* s doprovodem Bachova *Preludia C dur* patří zdaleka k nejznámějším. V rámci třetí přednášky pak doc. Tenhaef posluchačům přiblížil tvorbu vlastní. V té se na jedné straně nechává inspirovat systémem tintinnabuli Arvo Pärta, ale na straně druhé využívá i možnosti rozšířené tonality (jak ji známe z tvorby P. Hindemitha), alikvotní řady a matematické vztahy v hudbě. Tímto způsobem pak vznikají kompozice (jako například cyklus *Aus meinem Garten*), které bychom pro jejich jednoduchost a značné (až radikální) omezení hudebních prostředků mohli označit jako minimalistické a které se podle samotného autora „dotýkají naší duše“. V centru skladatelova zájmu stojí také zhudebnění liturgických témat. Tuto oblast autor přiblížil svým ranním dílem *Die letzten Worte Jesu Christi am Kreuz* a částí *Verklärung* z již zmíněného oratoria *Petrus*.

Doc. P. Tenhaef přednáší velice poutavě a především erudovaně, a nezbyvá proto než doufat, že naši univerzitu brzy navštíví s novými zajímavými příspěvky. Mgr. G. Všeticková, (redakčně kráceno)

Výstava doc. V. Havlíka: „Stár“

V olomouckém Divadle hudby je do 1. 4. instalována výstava doc. V. Havlíka, vedoucího ateliéru Intermedia na Katedře výtvarné výchovy PdF UP. Expozice uspořádána při příležitosti jeho významného životního jubilea nabízí výběr z dosavadní tvorby, která zahrnuje jak kresbu a malbu, tak instalaci, performanci a počítačovou grafiku.

-red-, foto -mo-

World Glaucoma Day

Světovou glaukomovou asociaci (WGA) a Světovou asociaci glaukomatiků (WGPA) byl 12. března 2009 vyhlášen jako 2. světový den glaukomu. V tento den se celosvětově uskutečnily osvětové akce s cílem upozornit na glaukom (zelený zákal), velmi závažné oční onemocnění, kterým podle údajů Světové zdravotnické organizace (WHO) trpí téměř 70 milionů lidí. Alarmující je skutečnost, že je diagnostikováno pouze asi 50 % lidí postižených glaukomem; zbylá polovina o svém onemocnění neví, není tedy léčena a hrozí ireverzibilní postižení zrakových funkcí.

V České republice je Světový den glaukomu podporován Českou glaukomovou společností. Podle návrhu vedoucí lékařky glaukomové poradny a primářky Oční kliniky FNOL a LF UP MUDr. K. Marešové, Ph.D., byla na Dolním náměstí v Olomouci zorganizována konzultace občanů se členy glaukomové poradny. Při této osvětové akci byl zdravotními sestrami glaukomové poradny měřen bezkontaktním tonometrem nitrooční tlak a po vyplnění dotazníku při konzultaci s glaukomatologem stanoveno riziko vzniku glaukomu u konkrétního jedince a následně doporučeno další diagnostický postup. Konzultaci poskytoval kompletní tým glaukomové poradny Oční kliniky: prim. MUDr. K. Marešová, Ph.D., MUDr. M. Karhanová, FEBO, MUDr. P. Mičák, MUDr. Z. Fryšák, sestry Z. Švarcová, J. Konopková a K. Smetanová. Příležitost probrat svoje oční potíže s očními lékaři využilo více než 250 občanů, z nichž asi 10 % bylo dle výsledku screeningu doporučeno k dalšímu vyšetření očním specialistou.

Akce byla podpořena vedením Fakultní nemocnice Olomouc a technické zabezpečení bylo sponzorováno firmou Pfizer.

Naše poděkování patří nejen celému realizačnímu týmu, ale zejména občanům, kteří se na nás s důvěrou obrátili.

MUDr. P. Mičák,
Oční klinika FNOL a LF UP

Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta,
Katedra primární pedagogiky pořádají
konferenci s mezinárodní účastí
Za kvalitou vzdělávání učitelů primární
a preprimární pedagogiky,
která se uskuteční

2. 4. 2009 v prostorách Katedry primární pedagogiky PdF UP (Žižkovo nám. 5).

Cílem konference je diskuse nad aktuálními problémy vzdělávání učitelů primární a preprimární pedagogiky se zaměřením na analýzu inovativních změn v oblasti primárního a preprimárního školství. Jednání bude zaměřeno na problematiku současného vysokoškolského vzdělávání učitelů a implementaci inovativních proměn zejména do systému pregraduální přípravy na vysokých školách v České republice a v zahraničí s cílem zajistit kvalitu vzdělávání této kategorie učitelů v kontextu současné kurikulární reformy v ČR a evropské dimenze ve vzdělávání.

Katedra aplikovaných pohybových aktivit FTK UP pořádá druhý ročník maskárního plesu

Karneval APA

aneb

Roztancujeme bariéry, Motto: Protiklady se přitahují

Setkání studentů a absolventů oboru aplikovaná tělesná výchova a spřátelených organizací zabývajících se tělesnou výchovou, rekreací a sportem osob se speciálními potřebami se koná

3. 4. 2009 od 19 hod.

v Regionálním centru Olomouc

Organizátoři srdečně zvou všechny zájemce.

Děkanka Pedagogické fakulty UP
vypisuje

výběrové řízení

na místa vysokoškolský učitelů:

- ředitel Ústavu pedagogiky a sociálních studií – docent nebo profesor
- ředitel Ústavu speciálněpedagogických studií – docent nebo profesor
- vedoucí Katedry společenských věd – docent nebo profesor
- profesor pro obor: úvod do studia jazyka – úvazek 0,5
- docent pro obor: informatika – úvazek 0,7
- odborný asistent nebo docent pro obory: kresba s přesahem do příbuzných výtvarných disciplín a nových médií; keramika s přesahem do příbuzných výtvarných disciplín – úvazek 0,5; botanika – vyšší rostliny
- odborný asistent pro obory: zdravotnické předměty – pečovatelský, zdravotnická etika; medicínské předměty – somatopatologie, pediatrie; medicínské předměty – fyziologie, anatomie, genetika, medicína naléhavých stavů
- asistent nebo odborný asistent pro obor: informatika, oblast programování a síťové aplikace; technické pracovní činnosti – práce s drobným materiálem, papír, textil; psychologie

Požadavky: VŠ vzdělání v oboru, nejméně pětiletá pedagogická praxe, komunikativní a organizační schopnosti.

Předpokládaný nástup: září 2009

Přihlášky doložené doklady o vzdělání, vědecké, odborné a publikační činnosti, strukturovaným životopisem a přehledem praxe zasílejte nejpozději **do 25. 4. 2009** na adresu: UP Olomouc – Pedagogická fakulta, osobní oddělení, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc nebo e-mail katerina.lindnerova@upol.cz.

Na FTK byla zahájena realizace mezinárodního projektu v oblasti aplikovaných pohybových aktivit

EUSAPA – European Standards in Adapted Physical Activities

V říjnu 2008 se na Katedře aplikovaných pohybových aktivit FTK UP začal řešit zbrusu nový projekt, jenž nese název European Standards in Adapted Physical Activities (EUSAPA). Jde o mezinárodní projekt financovaný Evropskou unií, jehož cílem je díky spolupráci jedenácti evropských institucí (většinou univerzit) stanovit kompetence odborníků v oblasti aplikovaných pohybových aktivit (APA) se záměrem optimalizovat jejich profesní přípravu.

Projekt byl vytvořen v souladu s cíli Evropské federace APA, tj. „...vytvořit spolupráci mezi evropskými zeměmi v oblasti pohybových aktivit přínosnou pro všechny bez ohledu na schopnosti...“.

Projekt byl zahájen 1. 10. 2008 a jeho partnery jsou univerzity z Polska, Lotyšska, Finska, Portugalska, Francie, Belgie, Irsko, Velké Británie a jedno neuniverzitní pracoviště ve Švédsku. Na plnění vytčených cílů dohlíží zástupci Evropské federace APA (EUFAPA). Hlavním řešitelem je doc. Mgr. M. Kudláček, Ph.D. Ukončení projektu je plánováno do 30. 9. 2010.

Aby spolu mohla jednotlivá pracoviště efektivněji komunikovat, tj. nikoli pouze virtuálně přes e-maily

a telefony, a společně pracovat na daných cílech, proběhne čtyři setkání zástupců jednotlivých partnerů. Několik dalších setkání bude komornějších, pouze pro členy řídicí komise, která udává celému projektu směr. Zcela prvním bylo setkání řídicí komise v prosinci 2008 v belgickém Leuven, kde byly dohodnuty některé základní záležitosti pro zahájení realizace celého projektu.

Již také proběhlo první „velké“ setkání zástupců všech pracovišť, a to v lednu 2009 na půdě Univerzity Palackého v Olomouci. Bylo věnováno zejména zjištění současného stavu legislativy v jednotlivých zemích ve vztahu k oblasti APA (pro školní tělesnou výchovu, sport a volnočasové pohybové aktivity a rehabilitaci) a podobě dotazníků, jejichž prostřednictvím bude probíhat setření v jednotlivých zemích a které by měly ukázat současný stav APA. Rovněž byl řešen celkový design projektu a způsoby jeho prezentace.

Nyní čeká partnery projektu několikaměsíční mravenčí práce „doma“. S jejími výsledky se opět všichni sejdou na dalším setkání, které se bude konat v červnu ve švédském Gavle. Věřme, že bude stejně přínosné jako první (a zatím poslední) setkání v Olomouci a díky této kručičce se EUSAPA úspěšně dopracuje ke svým vytyčeným cílům.

Podrobné informace o projektu bude možné najít od června 2009 na webových stránkách www.eufapa.eu.

M. Truksová, koordinátorka projektu Eusapa

Změny

na Katedře speciální pedagogiky PdF

Další den, který se zapisuje jako klíčový do historie Katedry speciální pedagogiky PdF – 4. březen roku 2009 představuje paradoxně konec její existence. Okamžikem schválení nového Statutu Pedagogické fakulty UP v Olomouci došlo k transformaci katedry v Ústav speciálněpedagogických studií (USS), který se má stát plnohodnotným pokračovatelem dlouholeté tradice a navázat na vysokou prestiž Katedry speciální pedagogiky, jejíž kořeny sahají do první poloviny 60. let minulého století. V té době vznikla z Katedry defektologie právě Katedra speciální pedagogiky, která se dnem 3. března stala minulostí. -vr

Katedra anglistiky a amerikanistiky FF UP zve na literárně-hudební pořad
u příležitosti 400. výročí Shakespearových Sonetů
Tak trochu sváteční shakespeareovská pošta
1609–2009

Účinkují: **prof. Martin Hilský**, (překlad, průvodní slovo),
Daniel Dobiáš (hudba, zpěv).

Jde o komponovaný pořad pražského anglisty a našeho největšího překladatele Shakespeara, prof. M. Hilského, o Shakespearových sonetech. Ve vystoupení se střídá recitace, výklad jednotlivých sonetů a zpěv zhudebněných sonetů za doprovodu klavíru.

Akce se bude konat **29. 4. v aule Filozofické fakulty UP od 17.00.**

V Kapli Božího Těla se opět hrálo

Najít volný termin v Kapli Božího Těla v Uměleckém centru UP se pomalu stává úkolem hodným inspektora Colomba. Nabízí se variace na známou pranostiku...březen – do Kaple vlezem... duben – ještě tam budem...my tam mimochodem budeme ještě v květnu! Na Katedře hudební výchovy se doslova roztrhl pytel s absolventskými a diplomovými koncerty. A pytel to nebyl ledajaký, žádné dřevěné plátno, ale noblesní vyšívaný samet, poctivá ruční práce...

*Na zatím posledním koncertě (10. 3.) nám studentka 4. ročníku oboru hudební výchova – anglický jazyk **Mi-chaela Kopytková** předvedla, co vše je možné vyčarovat na klarinet. V celovečerním programu se představila jako profesionální komorní hráčka, ale hlavně jako bravurní sólistka. Mozartovo trio pro klarinet, violu a klavír hrála křehce a s požitkem, jako když si pochutnáváte na pověstném sachru s vídeňskou kávičkou. Koncert *Es dur* pro dva klarinety F. Kramáře je tak brilantní, že pochybujete, kolik ze těch prstů vlastně hraje. Perli, bublal, vířil až k naprostému uspokojení. Sonatina B. Martinů je naopak burcovující, zvedající ze židle neklidem, provokující. Vše to následně uhladil a učesal koncertní valčík Bujarý A. Langer. Michaela ale ještě v závěru překvapila skladbou Cizinec na pobřeží (A. Bilk), v níž dokázala, že disponuje obrovským citem pro rozlišování různých žánrů.*

Co dodat? Kaple zaplněna do posledního místa, uznání a nabídky ke spolupráci odborníků na slovo vzatých (ředitel obou olomouckých ZUS, ředitel Konzervatoře P. J. Vejvanovského v Kroměříži, členové orchestrů atd.), dlouhotrvající ovace...Důstojná reprezentace Katedry hudební výchovy, ale i Pedagogické fakulty, nemyslíte?...

Po těch superlativech si ale dovolím trochu poetstknout... Na poněkud bolestivou skutečnost, že se uznání z „vlastních“ kruhů účinkujícím nedostane a že se na Katedru hudební výchovy už delší dobu pohlíží jako na spolek zahrádkářů či jiných kutilů jsme si mnozí zvykli, znepokojující jsou ovšem neobjektivní hodnocení reálných pracovních výkonů členů katedry a z toho vyplývající ekonomické i personální důsledky. Protože jsem s Michaelou shodou okolností spolupracovala, věřte, že vím, co příprava i vlastní produkce obnášejí. A tak mezi čtením diplomových prací, vyjukou a jinými pracovními povinnostmi jsme desítky a desítky hodin se všemi účinkujícími zkusili a cízelovali skladby až do onoho výsledného tvaru. Hra na nástroj je vskutku obtížná věc, to snad pochopí každý, kdo to alespoň jednou zkusil...nedá se vyučovat hromadně ani „elektronicky“, zeptejte se hudebníků, odborníků, prosím!!! Nemůžeme vymýšlet pseudoobory ani krycí názvy pro staletými prověřenou starou dobrou hru na nástroj... Na čem ale můžeme, ba musíme pracovat, je právě individuální péče, kultivace duše, budování vztahu, pěstování důvěry a úcty, vytváření a rozlišování skutečných hodnot. Ale to by možná mohlo platit obecně...?

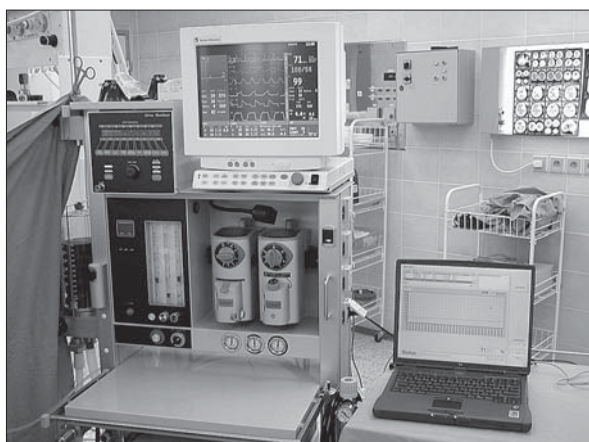
PaedDr. L. Pulchertová, Ph.D.

Unikátní výsledek spolupráce Kliniky anesteziologie a resuscitace a Katedry informatiky Fuzzy logika na operačním sále

Na Klinice anesteziologie a resuscitace Lékařské fakulty UP a Fakultní nemocnice Olomouc je již několik let v provozu užitečný a v České republice unikátní systém pro dávkování svalových relaxancií – léků pro svalové uvolnění – během celkové anestezie: Relax 2005. Zatímco v běžné anesteziologické praxi lékař podává anestetizovanému nemocnému relaxancia na základě klinického úsudku, v Olomouci provádí dávkování relaxancií automaticky počítač.

Když se potká anesteziolog s informatikem

Systém je výsledkem spolupráce doc. M. Adamuse, Ph.D., z Kliniky anesteziologie a resuscitace LF a FNO, a prof. R. Bělohlávka, DSc., z Katedry informatiky PiF a vznikl za podpory grantu IGA MZ ČR ND7665-3/2003 Ministerstva zdravotnictví ČR. „Naše spolupráce začala v roce 2002,“ vzpomíná doc. M. Adamus. „Počítačovým dávkováním svalových relaxancií během celkové anestezie jsem se zabýval již dříve a dosažené výsledky byly tématem mé disertační práce. Naše pracoviště má v tomto směru českou prioritu.“

„V roce 2002 přišel doc. Adamus s návrhem vyvinout automatický systém dávkování, který by využíval fuzzy logiky,“ dodává prof. R. Bělohlávek, který se se skupinou spolupracovníků na Katedře informatiky fuzzy logice a analýze dat věnuje. „Trochu jsem váhal, zda se do projektu pustit. Věděl jsem, že takový projekt nás zdrží od teoretické práce, která je těžším tím, co děláme. Projekt mě ale lákal, pokládal jsem ho za zajímavý a smysluplný. Doc. Adamus mě vzal na operační sál a to pro mě bylo důležitým zážitkem. Práce anesteziologa je obtížnější, než by si laik mohl myslet,“ říká prof. R. Bělohlávek, který měl zkušenosti s aplikací fuzzy logiky zejména ze svého postdoktorandského pobytu na Center for Intelligent Systems na State University of New York, kde se podílel na modelování geologických procesů pomocí fuzzy logiky.

„Základní vybavení naše klinika měla, ale potřebovali jsme ho rozšířit. V roce 2003 jsme získali grant Ministerstva zdravotnictví ČR, který nám potřebné přístroje umožnil pořídit,“ říká doc. Adamus. Do projektu byli zapojeni studenti Katedry informatiky P. Hropko a M. Lud-

ma, pro které byla práce na projektu součástí jejich diplomových prací. Spolu s nimi vyvinuli doc. M. Adamus a prof. R. Bělohlávek systém Relax 2005. „Na Katedře informatiky jsou studenti zapojováni do různých teoretických i aplikáčních zaměřených projektů. Tento byl unikátní tým, jak blízko měl k situaci, ve které jde o zdraví člověka,“ říká prof. Bělohlávek.

Algoritmus „uvažující“ jako lékař

Jádrum systému Relax 2005 je počítačový program, který vyhodnocuje stav pacienta a řídí infuzní pumpu. Pacient je přes senzory napojen na monitor, který vyhodnocuje stupeň svalové relaxace (uvolnění) pacienta. Údaje monitor posílá počítačovému programu, který na základě algoritmu používajícího fuzzy logiku rozhodne, co má infuzní pumpa dělat. Pokud je to třeba, počítačový program pošle infuzní pumpě signál, aby do pacienta vpravila určené množství relaxancia. Svalová relaxancia způsobí změnu svalové relaxace pacienta. To pozná monitor a pošle o tom zprávu počítačovému programu. Tak to jde pořád dokola.

Základem je implementovaný algoritmus. Jde o systém zpětnovazebního automatického řízení založený na fuzzy logice,“ říká prof. Bělohlávek, který v současné době působí jako profesor na State University of New York, kde také fuzzy logiku přednáší. Fuzzy logika umožňuje vytvořit matematický model systému, který je popsán neurčitě, např. pomocí vět našeho jazyka. „S jistou nadsázkou lze říci, že fuzzy logika přesně vystihuje, jak lékař uvažuje. Anesteziolog se řídí pravidly typu ‘když je stupeň relaxace dostatečně vysoký a byl dostatečně vysoký i při předchozím vyhodnocení, pumpa nemá dělat nic’. Postup anesteziologa se dá popsat souborem takových pravidel. Fuzzy logika umí s těmito pravidly pracovat,“ vysvětluje doc. M. Adamus. „Stručně lze říci, že fuzzy logika z takových pravidel vyrobí řídicí algoritmus. Takový algoritmus, tj. postup, podle kterého dávkování relaxancií probíhá, rozumí pojmem jako je ‚dostatečná úroveň relaxace‘, a tak nahrazuje rozhodování lékaře,“ dodává prof. R. Bělohlávek.

Praktické zkušenosti: excelentní přesnost dávkování

A jaké jsou se systémem praktické zkušenosti? Systém byl zatím použit při operacích u téměř 200 pacientů s průměrnou délkou automatického řízení téměř čtyři hodiny u každého pacienta. „Excelentní přesnost dávkování je nejméně o jeden řád lepší, než lze docílit manuálním řízením infuzní pumpy. Neméně důležitou předností je možnost po zastavení systému ukončit regulaci a bezpečně a rychle, typicky do 15 minut, vyvést nemocného z účinku relaxancia. Další výhodou používání systému je prostý fakt, že anesteziolog má volnější ruce, a může se tak věnovat dalším aspektům péče o pacienta,“ shrnuje doc. M. Adamus.

Prof. R. Bělohlávek, DSc.,
Katedra informatiky PiF

Doc. M. Adamus, Ph.D.,
Klinika anesteziologie
a resuscitace LF a FNO

Výsledky projektu byly publikovány v lékařských a informatických časopisech v České republice a v zahraničí. Za pozornost stojí také popularizační článek „Fuzzy logika v anesteziologii jako způsob uvažování i nástroj pro praktické použití“, který vyšel v časopise Anesteziologie a intenzivní medicína a kterým se doc. M. Adamus a prof. R. Bělohlávek snaží možnosti použití fuzzy logiky představit české lékařské obci.

RNDr. M. Kolařík, Ph.D., Katedra informatiky PiF UP,
-red-, foto archiv autora

Fuzzy logika umožňuje přiřadit příslušnost k množinám v rozmezí od 0 do 1, včetně obou hraničních hodnot, čímž umožňuje matematicky vyjádřit takové pojmy, jako např. „trochu“, „dost“, „hodně“, „menší“, „větší“, „téměř studený“ apod. (fuzzy = neostrý, matný, mlhavý, neurčitý, vágní), a popsat tak realitu v její nepřesnosti a neurčitosti. Liší se tak od klasické výrokové a predikátové logiky, v nichž se výroky ohodnocují buď jako pravdivé, nebo nepravdivé (1, nebo 0). Fuzzy logika je aplikována v řadě reálných rozhodovacích úloh, např. v oblasti spotřební elektroniky (např. pračky s přizpůsobením teploty vody a množství pracího prostředku apod., fuzzy TV s přizpůsobením barvy, kontrastu, osvětlení apod.), informačních systémů (získávání informací), investování (např. analýza portfolia při investování na kapitálovém trhu) nebo třeba i při hledání identifikačních a profilových systémů pachatele.

Poznámka

K akreditacím

Akademická obec Univerzity Palackého projevila jen malý zájem o diskusi na téma hodnocení kvality vysokých škol s předsedkyní Akreditační komise vlády ČR (10.3.). Aula FF UP nebyla zaplněna ani z poloviny. Paní předsedkyně prof. V. Dvořáková v úvodním projevu popsala proceduru akreditačního řízení a problémy s tím spojené. O tom, jak se hodnotí kvalita vyučování a internacionalizace VŠ, se nezmínila. Z jejího projevu si mohli posluchači odnést dva si nejdůležitější poznatky: 1. akreditace znamená velké úřadování, které vyžaduje od žadatele dokonalou informovanost a pečlivou přípravu podkladů v půlročním předstihu; jinak hrozí, že žádost o akreditaci komise zamítne. 2. Kdo nepublikuje a nemá granty, nemá /nesmí/ neměl/ by přednášet studentům, a pracoviště, respektive obor v těchto dvou aktivitách neproduktivní, je v akreditační komisi ohrožen na životě.

Inu, kdo dává univerzitě peníze, má právo i povinnost hodnotit kvalitu jejich výsledků a usměrňovat ji k vyšší úrovni podle přijatých kritérií užívaných patrně v EU. Nebo se to v jiných zemích provádí snad nějak jinak, jednodušeji?

Prof. M. Hejtmánek

Svalová relaxancia periferního typu jsou speciální léky, které se používají výhradně při celkové anestezii nebo u vybraných nemocných vyžadujících intenzivní péči. Po nitrožilním podání vyvolávají působením na nikotinových receptorech nervosvalové ploténky paralyzu příčně pruhovaných svalů (včetně dýchacích). Během celkové anestezie umožní svalové uvolnění tracheální intubaci (zavedení rourky do průdušnice), provádění umělé plicní ventilace a zároveň výrazně zlepšuje operační podmínky pro chirurga.

**Poznejte Francii trochu jinak
Objevte krásy kraje Morbihan**

31. 3. 2009 v Olomouci

**14 hod – Prednáška na téma „Mýty a legendy“
Kde: Café 87***Nechte se zavést do doby krále Artuše, poslechněte si pradávňé bretonské legendy a poznejte trochu z historie tohoto mystického kraje ...***17–19 hod. – Kraj Morbihan a bretonská kultura
Kde: Atrium RCO****Ochutnávka bretonských specialit***Přijďte a ochutnejte francouzské palačinky, připravené přímo před vašimi očima, a také další pochoutky z kraje Morbihanu včetně bretonského piva a jablečného vína.***Výstava fotografií Morbihanu***To vše za doprovodu tradiční bretonské hudby. Přijďte s námi odhalit krásy tohoto kraje.*

Akce organizují francouzská sekce Katedry romanistiky FF (stážiště programu „Erasmus pracovní stáže“) a Výbor pro turismus kraje Morbihan.

Vstup na všechny akce zdarma!
(Množství všech ochutnávek je omezeno. Děkujeme za pochopení.)

Děkan Filozofické fakulty UP
vypisuje

výběrová řízení**na místa vysokoškolských pedagogů
s nástupem od 1. 9. 2009:****na místo profesorky/profesorů pro obor:**

- Katedra historie – archeologie, úvazek 0,5
- Katedra žurnalistiky – mediální studia, žurnalistika, úvazek 0,7

na místo docentky/docenta pro obor:

- Katedra aplikované ekonomie – ekonomie, úvazek 0,7

na místo odborné asistentky/odborného asistenta pro obor:

- Katedra bohemistiky – dějiny starší literatury a literatury 19. století, úvazek 1,0
- Katedra sociologie a andragogiky – andragogika, podmínkou vysokoškolské vzdělání právního směru, úvazek 0,2; andragogika, úvazek 0,2
- Katedra psychologie – psychologie genderu a sexuality, psychologie náboženství a religiozity, úvazek 1,0
- Katedra slavistiky – ukrajinská filologie – ukrajinská literatura, úvazek 1,0
- Katedra filozofie – filozofie, podmínkou znalost řečtiny a latiny, úvazek 0,5
- Katedra asijských studií – čínská filologie, podmínkou vysokoškolské vzdělání v oboru historie, úvazek 0,2
- Katedra romanistiky – francouzská filologie, francouzská lingvistika, úvazek 1,0; francouzská filologie, francouzská a kanadská literatura, úvazek 1,0; španělská filologie, úvazek 1,0

na místo asistentky/asistenta pro obor:

- Katedra asijských studií – čínská filologie, úvazek 1,0; japonská filologie, podmínkou znalost klasické japonštiny, úvazek 1,0
- Katedra romanistiky – španělská filologie, katalánský jazyk, literatura a realie, úvazek 0,7

Požadavky: VŠ vzdělání v příslušném oboru, Ph.D./CSc., případně zahájené doktorské studium, jmenování profesorem, docentem, osobní a profesionální předpoklady pro práci v pedagogickém a vědeckém týmu pracoviště, praxe, společenská bezúhonnost.

Příhlašky do výběrového řízení, doložené strukturovaným životopisem, dokladem o dosaženém vzdělání, přehledem praxe a publikační činnosti přijímá personální oddělení Filozofické fakulty UP v Olomouci, Křížkovského 10, PSČ 771 80, nejpozději do 25. 4. 2009.

Detailní informace pro zájemce www.upol.cz.

**Popularizace vědy očima nastupující vědecké generace
Doktorandi představují své disertační práce**

V říjnu loňského roku vyhlásila redakční rada Žurnálu UP (Žurnál č. 6/roč. 18, str. 6) **Doktorandskou cenu ŽUP o nejlepší popularizační disertace**. Doktorandi byli vyzváni, aby do redakce univerzitního týdeníku zaslali krátký popularizační text, v němž by představili svou disertační práci jazykem srozumitelným i kolegům z jiných oborů či laikům. Formu ocenění zformulovala redakční rada dvojí: student, jehož příspěvek bude publikován, obdrží cenu 1000 Kč; na konci daného ročníku ŽUP navíc redakční rada vybere tři nejlepší publikované příspěvky ke zvláštnímu ocenění.

Na počátku tohoto semestru se redakční rada rozhodla vybrat prozatím tři příspěvky, které doporučila ke zveřejnění. Jedná se o témata z oblasti lékařských, přírodních a pedagogických věd. V tomto čísle přinášíme další z nich:

Poznáme cíel nádorového rastu?

Zdravé tkanivá sú tvorené obrovským počtom buniek, v ktorých je každá z nich obdarená určitými vlastnosťami a predurčená plniť v danej populácii svoju funkciu. Napr. v ľudskej pokožke boli popísané tri rozdielne typy buniek. Hierarchicky najvyššie postavená bunka kmeňová, ktorá je schopná svojim delením vytvoríť jednak svoju identickú kópiu a jednak bunku charakterovo inú, ktorá predstavuje prechod medzi bunkou kmeňovou a bunkou špecializovanou. Táto bunka (angl. „transit amplifying cell“) je predurčená na to, aby sa delila a tvorila bunky ďalšie, špecializovanejšie. Týmto spôsobom vzniká v tkanive určitá fyziologická rôznorodosť, ktorá je pre dané tkanivo, orgán a celý organizmus prospešná.

Schopnosť kmeňovej bunky vytvoríť svoju vlastnú kópiu jej prakticky zabezpečuje „nesmrteľnosť“. Pokiaľ je táto „nesmrteľnosť“ kmeňovej bunky pod kontrolou organizmu, napomáha mu dopĺňať svoju bunkovú populáciu, ktorá sa neustále znižuje zánikom starých a poškodených buniek. Takto je v správne regulovanom tkanive zabezpečená rovnováha medzi prídavkom buniek nových a úbytkom buniek starých.

Problém nastáva v okamihu, keď dôjde k zmene kľúčových vlastností kmeňovej bunky, napr. mutáciou jej DNA.

Takto pozmenená kmeňová bunka disponuje prakticky nesmrteľným zhubným potenciálom, ktorý sa vymyká spod kontroly organizmu. Na to je však potrebná súhra viacerých faktorov (genetická dispozícia, vplyv škodlivých látok vonkajšieho prostredia, oslabená imunitná reakcia, schopnosť jej potlačenia nádorovými bunkami, aj.).

V súčasnosti sa predpokladá, že veľká väčšina zhubných nádorov, vzniká práve z buniek kmeňovej. Vzniknutý nádor následne napodobňuje štruktúru materského tkaniva s podobnou hierarchicky najvyššie postavenou nádorovou kmeňovou bunkou. Táto bunka je po vzore svojho predchodcu rovnako schopná vytvoríť jak svoju kópiu, tak aj bunku vlastnosťami inú, nádorovú, špecializovanú.

Hlavný klinický dopad vyplývajúci z týchto faktov spočíva v tom, že konvenčná protiná-

dorová liečba je neselektívne zameraná na najviac deliace sa bunky, bez ohľadu na to, či sa jedná o bunky nádorové alebo zdravé.

Pokiaľ sa bunky, všeobecne, nachádzajú v kludovej fáze bunkového cyklu (G_0), sú často rezistentné (odolné) voči prebiehajúcej protinádorovej liečbe.

A práve nádorové kmeňové bunky sú charakterizované nízkou frekvenciou bunkového delenia, ktorá im umožní v nádorovej populácii prežiť aj po liečebnom zásahu.

Hlavný cieľ dizertačnej práce spočíva v pokuse o identifikáciu týchto buniek v nádorovom tkanive prostredníctvom ich potenciálnych markerov a v nožnej predpovedi klinického vývoja nádorovej choroby u konkrétneho pacienta. Ďalšia možnosť je aplikovať tieto zistenia na konkrétne liečebné postupy, ktoré by boli selektívnejšie zamerané práve na tieto agresívne bunkové typy.

Otázkou ale ostáva, aký je cieľ takéhoto správania jednotlivých buniek akéhosi atypického „tkaniva“ či „orgánu“, ktoré prežívajú na tkanivových kultúrach mnoho rokov, kým ich množenie v živom organizme vedie k jeho zániku?

Bohužiaľ, v súčasnosti neexistuje na túto otázku odpoveď a možné hypotézy sa preto viac-menej pohybujú vo filozofickej rovine.

MUDr. M. Krump, PhD študent,
kombinovaná forma DSP,
Ústav patológie LF UP

Soutěž o Doktorandskou cenu Žurnálu UP pokračuje

Chcete-li se i Vy zúčastnit soutěže o nejlepší popularizační své disertační práce, neváhejte a zašlete na adresu redakce krátký popularizační text, ve kterém přiblížíte zpracovávané téma ostatním členům univerzitního týdeníku. Text by měl být dlouhý 1 800 až 2 200 znaků, a spíše než aby informoval odborníka v exaktních pojmech, měl by přitáhnout laika k tomu, aby si článek přečetl. I další došlé příspěvky posoudí redakční rada a rozhodne o jejich zařazení do ŽUP a o případném pořadí pro uveřejnění. Kritériem hodnocení bude především zajímavost podání – má jít o populární naučný text. Zúčastnit se mohou studenti doktorských studijních programů na UP a zaměstnanci UP, kteří jsou studenty doktorských studijních programů na jiné škole. Práce zasílejte e-mailem ve formátu doc. na adresu velena.mazochova@upol.cz.

JUBILEA**Blahopřejeme!**

Při příležitosti životního jubilea obdržel Zlatou medaili Za zásluhy o rozvoj UP **PhDr. V. Drozda** (na snímku vpravo), místopředseda Správní rady Univerzity Palackého.

PhDr. V. Drozda je manažerem pro veřejnost ve sdružení Aeroklub Falcon Air Prostějov, ve Správní radě UP působí od doby jejího vzniku. Medaili převzal 13. 3. z rukou rektora UP prof. L. Dvořáka. Mezi gratulanty byl také děkan Přírodovědecké fakulty prof. J. Ševčík.

-red-, foto -mo-

Studentské organizace na UP v roce 2009 /III/

Studenti stomatologie chystají preventivní akce, filmaři zase festivaly

Na Univerzitě Palackého působí na různých úrovních a s různými cíli na dvacet studentských organizací a spolků. V mnoha případech si tato sdružení vydobyla nejen dobré jméno, ale také stabilní místo v životě naší akademické obce. Prostřednictvím nového seriálu Žurnálu UP bychom vám rádi postupně představili jejich plány pro letošní rok.

Sdružení studentů stomatologie ČR

Národní organizace Sdružení studentů stomatologie ČR (SSSCR), jehož pobočka funguje jako úspěšné také při Lékařské fakultě UP, zašti-

tuje všechny studenty stomatologie a zubního lékařství v zemi. Ačkoliv je hlavní náplní práce organizace zajišťovat čisté stomatologické zahraniční stáže pro studenty, dotýkají se jejich aktivity také pořádání odborných přednášek v Česku i v zahraničí, sportovních a společenských akcí či zajišťování školních a osvětových akcí pro širokou veřejnost. „V neposlední řadě našim studentům pomáháme také v hledání brigád a stáží nebo jim zajišťujeme účast na výstavách a kongresech spjatých se stomatologií,“ dodává předsedkyně olomoucké sekce D. Straková. SSSCR tak zajišťuje například

v závěru května studentskou konferenci na veletrhu InDent v Ostravě či účast studentů na Zubařské olympiádě v Brně, již se zúčastní zástupci všech lékařských fakult. „V rámci preventivních programů nás čeká na přelomu března a dubna akce Dental-Alarm, která je určena předškolákům a žákům základních škol. Obdobně zaměřený je i projekt Ve zdravém městě zdravý zub, v jehož rámci budou probíhat preventivní zubařské akce přímo v ulicích fakultních měst,“ upřesnila D. Straková. Kromě toho chystá letos sdružení ve spolupráci se soukromými subjekty řadu kurzů pro mladé stomatology (např. kurz o implantátech či kurz o zobrazovací technice) a také akce společenské – ta první proběhla 13. 2. pod názvem *Ples zubních lékařů*.

Více na www.ssscr.cz

Pastiche Filmz

Jedno z nečinnějších studentských sdružení na UP již několik let spoluutváří nejen kulturní tvář univerzity, ale také novou dramaturgickou platformu, která nabízí širší záběr starší i současné české i světové filmové tvorby. Jedním z cílů sdružení je rovněž podpora studentů se zájmem poskytnout jim prostor pro jejich vlastní kreativitu a prezentaci jejich tvorby. Pastiche Filmz tradičně zajišťuje filmové projekce v Konviktu, pořádá a spolupřádá řadu filmových a divadelních festivalů (AFO,

Festival dokumentárních filmů v Jihlavě, PAF – Přehlídka animovaného filmu a další).

„V letošním roce chceme navázat na naše minulé aktivity a dále je rozvíjet. To se týká především festivalu PAF nebo Dnů evropského filmu, jejichž 16. ročník proběhne 27.-30. dubna,“ láká E. Votrubová, PR manažerka sdružení. Kromě středečních projekcí v rámci Filmového klubu, se může akademická obec těšit na další pokračování cyklu Mladí tvůrci před publikem, kdy do Olomouce zavítá například režisér dokumentu Česká RAPublika P. Abrahám. „V loňském roce se naše sdružení výrazně zprofesionalizovalo a také „generačně“ omádlilo. To vše se projevuje na zkvalitňování našich projektů i na jejich rozvoji co do velikosti,“ řekla Žurnálu E. Votrubová. Příkladem tohoto posunu je i participace Pastiche Filmz na nadcházejícím ročníku Divadelní Flóry či pokračující spolupráce s filmovým časopisem 25fps.

Připravil O. Martínek

Co je „PASTICHE“?

Pastich je umělecký styl – snaha o vědomé napodobení, vytvoření souboru nesourodých, nahodilých spojených uměleckých stylů, rodů a žánrů, které navozují nové souvislosti, nečekaný úhel pohledu.

Více na www.pastichefilmz.org/index.html.

studentská právní poradna

Od založení evidence spisů v roce 2006 našla Studentská právní poradna PF UP řešení pro cca 400 případů. Spisy se postupem času staly jakousi pokladnicí návodů jak postupovat při nastalých komplikovaných situacích. V následujících číslech Žurnálu vám prostřednictvím seriálu *Studentská právní poradna* nabízíme informace, které z řešených kauz vyplývají a které by v obdobné nastalých situacích mohly napomoci i mnohým z vás. Např.: Vite, jakým způsobem převést byt na svého potomka a neporušit žádné zákonné pravidlo?

Případ číslo jedna: Nájem bytu

Jeden z klientů, nájemce bytu v panelovém domě, bydlící na základě uzavřené nájemní smlouvy na dobu neurčitou ještě na jaře 2007 se svou zletilou dcerou. Plánoval, že se z bytu odstěhuje a přenechá byt dceři. Pronajímatel však v této souvislosti klientovi sdělil, že to není možné a že se dcera musí odstěhovat s ním. Poukazoval přitom na jakousi „vyhlášku“, která by tyto vztahy měla upravovat. Do Studentské právní poradny přišel klient s dotazem: Kterou vyhlášku měl pronajímatel na mysli? Skutečně musí dcera vyklidit byt, pokud bude vypovězena nájemní smlouvou?

Na úvod je nutno uvést, že nájemní smlouva není upravena v žádné vyhlášce, nýbrž v zákoně č. 40/1964 Sb., občanském zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen OZ), a to v § 663 až 723. Pokud tedy pronajímatel poukazoval na nějaký právní předpis upravující výše uvedené nájemní vztahy, pak šlo o **Občanský zákoník**.

Nájem bytu vzniká nájemní smlouvou. Na jejím základě přenechává pronajímatel nájemci byt do užívání za nájemné, a to na dobu určitou nebo bez určité doby užívání. Klient jako nájemce má tedy právo byt užívat z titulu platně uzavřené nájemní smlouvy, ze stejného titulu užívá pronajímatel i klientova dcera. **Její užívací právo je však odvozeno od užívacího práva nájemce.** Pokud chce tedy klient vypovědět nájemní smlouvu, pak tímto končí jeho užívací právo k bytu, a tudíž i dceřino užívací právo k bytu.

Pokud bude klientova dcera chtít využívat tento byt, pak je třeba, aby nájem na dceru přešel ze zákona (např. při dědění, splněním podmínek stanovených § 708 OZ) nebo uzavřením nové písemné

nájemní smlouvy s pronajímatelem bytu, aby vznikl právní titul, na základě kterého bude dcera moci byt jako nájemce užívat.

V případě splnění podmínek § 708 OZ je možné, aby nájem bytu přešel na klientovu dceru. Podle tohoto ustanovení Občanského zákoníku **dojde v případě nájemce, jenž trvale opustí společnou domácnost, k přechodu nájmu bytu** na taxativně vymezený okruh osob (v tomto případě dcera nájemce). Toto ustanovení se nevztahuje na byty služební, byty zvláštního určení a byty v domech se zvláštním určením, což však nebyl případ našeho klienta.

Podmínek aplikace tohoto ustanovení je však několik. Musí jít o **společnou domácnost**, jak ji upravuje § 115 OZ – domácnost tvoří fyzické osoby, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Dále **musí nájemce byt trvale opustit**, čímž se rozumí jednání vedené s úmyslem domácnost zrušit a již ji neobnovit. Nájemce, který hodlá trvale opustit domácnost, musí být **vylučným nájemcem**. Pokud by klient splnil tyto zákonom stanovené podmínky, přešel by ze zákona nájem na jeho dceru.

Nelze však vyloučit případný **soudní spor** zahájený na návrh pronajímatele týkající se nájmu bytu. V tomto sporu by soud zkoumal, zda byly splněny všechny podmínky § 708 OZ, tedy zda opravdu došlo k přechodu nájmu bytu na dceru klienta. Za této situace **doporučujeme klientovi**, který chce docílit toho, aby jeho dcera mohla užívat předmětný byt sama, **aby sdělil pronajímateli (nejlépe písemně), že trvale opustil domácnost v pronajatém bytě a nemá v úmyslu ji obnovit**, a v tomto sdělení upozornil pronajímatele na existenci § 708 OZ, z kterého vyplývá,

že nájem předmětného bytu přechází na klientovu dceru.

Po takto provedeném oznámení doporučujeme klientovi, aby se **společně s dcerou a pronajímatelem dohodl na dodatku** ke stávající smlouvě, v němž by byla sjednána změna v osobě nájemce. Ukončení stávajícího nájemního poměru, ať už dohodou s pronajímatelem nebo písemnou výpovědí klienta, nedoporučujeme, neboť po ukončení nájemního poměru by již nebylo možné použít ustanovení § 708 OZ. Pokud budou splněny podmínky stanovené § 708 OZ, nebude moci pronajímatel vypovědět nájemní smlouvu z důvodu uvedeného v § 711 odst. 2 písm. d) OZ („Pronajímatel může vypovědět nájem bez přivolení soudu, neuzívá-li nájemce byt bez vážných důvodů nebo byt bez vážných důvodů užívá jen občas“).

Ve spolupráci s JUDr. M. Tomoszkem připravila M. Hronová

Studentská právní poradna umožňuje studentům, aby v rámci klinické formy výuky získali praktické zkušenosti; zároveň poskytuje bezplatné právní poradenství nemajetným osobám, které nejsou zastoupeny advokátem nebo jiným právním zástupcem. Má konzultativní charakter a jejím cílem je objasnění všech podstatných okolností, jakož i poukázání na možná řešení případu.

Bezplatné právní poradenství pro všechny, kteří nemají přístup k placené právní pomoci!
Právní klinika Právnické fakulty UP je tu právě pro vás!

Více na: www.upol.cz/fakulty/pf/
centrum-pro-klinicke-pravni-vzdelavani/

Při příležitosti nadcházejících voleb do Evropského parlamentu se dne 8. 4. od 10.00 hod. uskuteční v Kapli Božího Těla Uměleckého centra UP konference

„Evropský parlament v roce voleb“.

V rámci akademického panelu se svými příspěvky vystoupí: **Mgr. E. Bradová** (Univerzita Palackého) – *Volební kampaň před volbami do Evropského parlamentu*; **PhDr. J. Outlý, Ph.D.** (Univerzita Hradec Králové) – *Volební systém pro volby do Evropského parlamentu*; **PhDr. P. Kaniok, Ph.D.** (Masarykova univerzita) – *Evropský parlament v kontextu české politiky*; **PhDr. L. Linek** (Sociologický ústav AV ČR) – *Voličské chování ve volbách do Evropského parlamentu*.

S praktickým fungováním Evropského parlamentu v reakci na příspěvky z řad odborníků seznámí účastníky konference **Ing. J. Březina** (KDU-ČSL), **PhDr. J. Hybášková** (EDS), **Dr. L. Rouček** (ČSSD), **Ing. O. Vlasák** (ODS).

Konference je součástí projektu „Rozhoduj o Evropě“, který byl ve své kategorii jako jediný v ČR podpořen grantem Evropského parlamentu pro rok 2009. Jeho hlavním cílem je zvýšit informovanost zejména mladých lidí o fungování institucí EU. Projekt realizuje Katedra politikologie a evropských studií FF UP ve spolupráci s Konrad Adenauer Stiftung a EUTIS, o.p.s. Na realizaci konference se dále podílí Olomoucký kraj, statutární město Olomouc, Eurocentrum Olomouc a EUROPE DIRECT Olomouc.

Jazykovědná sekce Katedry bohemistiky FF UP pořádá studentskou soutěžní konferenci

Student a věda 2009
sekce lingvistiky

29. 4. 2009, 8.00 hod., učebna č. 18.

Přihlásit se mohou studenti bakalářských/magisterských a nové také doktorských studijních programů. Soutěžní práce nejsou tematicky vymezeny, vítány jsou také příspěvky translátologické a interdisciplinární. Studenti je mohou odevzdávat na sekretariátu Katedry bohemistiky nejpozději do 22. 4. 12.00 hod., a to ve dvou vyhotoveních v max. rozsahu 15 stran. Další informace poskytnou: **PhDr. B. Benařiková**, **Dr. (bozenabe@seznam.cz)**, **Mgr. V. Gvozdíak** (**v.gvozdíak@gmail.com**).

Katedra bohemistiky FF UP zve na další pokračování cyklu **autorských besed a čtení Ex libris**
Hostem doc. L. Machaly bude

básník J. H. Krchovský
v úterý 14. 4. od 18.30 v posluchárně č. 18 FF UP (Křížkovského 10).

Habilitace a profesury

Filozofická fakulta

Zveřejníme všechny zájemce na přednášky v rámci řízení ke jmenování profesorem a habilitačním řízením dne 1. 4. v zasedací místnosti Děkanátu FF, Křížkovského 10, zadní trakt, 1. patro vpravo:

Řízení ke jmenování profesorem:

– 13.00 – **doc. J. Burešová, Ph.D.**, vedoucí katedry, Katedra historie FF UP, obor **Historie**

Habilitační řízení:

– 14.00 – **dr. Z. Trzaskowski**, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, obor **Dějiny slovanských literatur se zaměřením Dějiny české, polské a ruské literatury**, habilitační přednáška: *Literatura v hledání transcendence*

– 15.00 – **PhDr. I. Plevová, Ph.D.**, odborná asistentka, Katedra psychologie a patopsychologie PdF UP, obor **Pedagogická psychologie**, habilitační přednáška: *Atribuční styl u vysokoškolských studentů*.

Podrobnější informace k uchazečům najdete na www.ff.upol.cz, v oddíle věda, vědecká rada.

Téma: Odboj v italském filmu

Dne 24. 2. vystoupil na Filozofické fakultě UP s přednáškou nazvanou *Il cinema resistente, da Roma città aperta ad Achtung banditi!* prof. G. Ghigi, který působí jako profesor dějin italské kinematografie na univerzitě Ca' Foscari v Benátkách, dále jako vedoucí sekce „La settimana della critica“ filmového festivalu v Benátkách a je autorem nedávno publikované knihy *La memoria inquieta* (Neklidná paměť).

Prof. Ghigi nastínil základní charakteristiku zrodu italské neorealisticke kinematografie a zdůraznil, jak nedostatek kinematografických prostředků v důsledku válečných událostí (zabavení kinematografické zařízení v ateliérech Cinecittà německými okupačními vojsky atd.) výrazně ovlivnil základní charakter dobové filmové produkce.

Na tvorbě těchto filmů se spíše z nutnosti než z určitého záměru často podíleli neprofesionální herci a filmy byly točeny za velmi ztížených podmínek. Přednášející vyzdvihl skutečnost, že filmové scény, natáčené ve městech stále silně poznamenaných tragédií druhé světové války, často nevyžadovaly uměle vytvářenou scénografií a byly snadno zaměnitelné s realitou těch, co válečné útrapy prožili na vlastní kůži a měli je ještě v čerstvé paměti.

Vybrané ukázky z filmu *Roma città aperta* (Řím, otevřené město), který natočil roku 1945

Přednáška v italském jazyce byla určena široké veřejnosti a především studentům italské filologie, kteří navštěvují kurzy zaměřené na italský film.

Dott. P. A. Andreaux, M.A.,
italská sekce Katedry romanistiky FF

projektový servis • projektový servis

Investice do rozvoje vzdělávání

Projektový servis UP pořádá **Seminář pro příjemce projektů OP VK**

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhlásilo dne 13. 3. výsledky úspěšných projektů v rámci 1. výzvy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK), Prioritní osy 2 Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj, oblasti podpory 2.2 – Vysokoškolské vzdělávání. Univerzita Palackého v Olomouci se stala nejúspěšnějším žadatelem – získala finanční podporu pro 32 projektů ve výši 266 756 800,40 Kč (viz str. 3).

Projektový servis gratuluje úspěšným žadatelům a dovoluje si je pozvat na Seminář pro příjemce projektů OP VK, který se bude konat dne 17. 4. 2009 od 13.30 hod. v areálu Přírodovědecké fakulty UP, Šlechtitelů 11, Olomouc (místnost SEE 1).

Cílem semináře je seznámit účastníky s realizací projektu, budou vysvětlena pravidla financování projektu, pozornost bude věnována rozpočtu projektu a jeho možným úpravám, výběrovým řízením, zaměříme se na vedení projektového týmu, projektovou dokumentací, monitorovací zprávy apod. Příjemcům budou zodpovězeny všechny případné dotazy či nejasnosti, související s realizací projektů OP VK.

Registrujte se prosím pomocí elektronického formuláře dostupného na www.psup.cz, a to nejpozději do 10. 4.

Pro více informací o semináři nás neváhejte kontaktovat.

Projektový servis UP, Šlechtitelů 27, 783 71 Olomouc, tel.: 585 631 421, fax: 585 631 401, e-mail: info@psup.cz, www.psup.cz.

„Záblesk hrdinství“ ...

Československo. Výstava z cyklu *Záblesk hrdinství* bude v konviku instalována do 3. 4. Vypráví příběhy občanů Běloruska, kteří se nechtějí smířit s praktikami posledního diktátora východní Evropy A. Lukašenka.

V letošním roce reflektuje *Jeden svět* především globální výzvy současného světa. „Je nám tímto bližší, neboť se zde věnuje pozornost vodě, energetice, naftě, plynu, oteplování, tedy tématům spojeným s Přírodovědeckou fakultou“, komentoval motivy spolupráce prof. J. Ševčík, děkan PŘF UP.

Jeden svět je největším lidsko-právním filmovým festivalem v Evropě. Každoročně promítá kolem 120 filmů z celého světa a snaží se podporovat kvalitní dokumentární filmy ze sociální, politicky angažovanou a lidsko-právní tematikou. V roce 2007 získal Čestné

uznání Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) a výchovu k lidským právům. Výběr filmů festivalu bude letos prezentován také v Bruselu a ve Washingtonu DC jako součást kulturního programu v rámci českého předsednictví v Radě EU.

Festival každoročně pořádá organizace Člověk v tísni, o. p. s., olomouckou část, která probíhá od 23. 3. do 1. 4., pak ve spolupráci s kinem Metropol – Olomoucká kina s. r. o., Univerzitou Palackého a Divadlem hudby Olomouc. Záštitu nad akcí převzal prof. L. Dvořák, rektor UP, Ing. M. Tesařík, hejtmán Olomouckého kraje a M. Novotný, primátor statutárního města Olomouc.

M. Hronová, foto na titulní straně -mo-
Více na www.jedensvet.cz

Terminologický nebo hodnotový zmatek na PdF UP?

Předpokládáme, že jste už slyšeli **termin** studentohodina. Pro šťastlivce, kterým snad to slovo moc neříká, si dovolíme krátce vysvětlit, jak se taková studentohodina vypočítává: počet studentů zapsaných na předmět se vynásobí počtem hodin, které v tomto předmětu studenti týdně absolvují.

Zdá se, že Pedagogická fakulta je studentohodinami přímo posedlá a podle jejich počtu na jednotlivého pracovníka se rozhoduje o kvalitě práce celých kateder. Nabyli jsme proto dojmu, že se rozlišují studentohodiny dobré a špatné.

Dobrá studentohodina vypadá například takto: pedagog čte své přednášky třeba i stovce studentů. Ti vzadu ani neslyší, takže spí nebo se zabývají jinou činností. Otázky se nekladou, vždyť u toho 99tého studenta pedagog ani nevidí.

Výsledek: Ne příliš unavený pedagog, jehož úkolem během přednášky bylo pouze přečíst připravený text, může odejít za svými jinými povinnostmi nebo si může jít plnit (třeba i celý) úvazek na jinou, spřátelenou školu.

Hodnocení zaměstnavatelem: Výborně, vedle platu dobré osobní hodnocení.

Špatná studentohodina by naopak mohla vypadat asi takto: pedagog (často učitel cizího jazyka nebo člen jiné katedry, kde velký počet studentů v posluchárně by byl holý nesmysl) přednáší své přednášky (v případě učitele cizího jazyka v cizím jazyce) 20–30 studentům. Kontroluje otázkami, zda studenti pochopili a dovedou přednášená fakta aplikovat, takže se dá těžko spát.

Častější jsou však semináře (15–20 studentů), kde pedagog diskutuje se studenty o struktuře textu, rozebírá literární dílo, učí studenty malovat nebo hrát na hudební nástroj. Úkoly pedagoga jsou: 1) hlídat svou úroveň cizího jazyka nebo umělecké disciplíny; 2) postřehnout a opravit chyby studentů; 3) aplikovat celou šíři svých vědomostí, aby pohotově odpověděl na všetečné otázky studentů.

Ad) Plagiátorství i mezi námi?

Žurnál č. 19, str. 9

Vážený pane profesore Pojsle,

chtěla bych Vám touto cestou poděkovat za to, že jste při své hlubkové, erudované a profesionální recenzi publikace „Chrám, kostely, svatyně a kaple v Olomouci“ (DANAL 2008) neshledal v případě mých příspěvků žádné faktografické závady. Velmi by mne to mrzelo i z toho důvodu, že své texty jsem před vydáním konzultovala nejen s uznávanými odborníky na historii, ale i s reprezentanty příslušných církví – jako tomu bylo např. i v případě židovské synagogy, jejíž text jsem odsouhlasila s představitelem Židovské obce v Olomouci. Proto mne skutečně potěšilo, že ani v jednom případě jste nenašel žádná chybná dějinná data, zavádějící informace – související s architekturou staveb, popisů interiérů aj. Jsem ráda, že má usilovná a náročná práce se setkala s ohlasem i u čtenářů a odborné veřejnosti. Vaše jediné výtky, týkající se užívání názvu „svatyně“ a adjektiva „evangelický“ (uvedené takto pouze v editorských nadpisech – nikoliv v mých textech), plně respektuji ve smyslu a obsahu odpovědi prof. J. Fialy, CSc.

Univerzita – město – kraj

Ve čtvrtek 26. 2. se uskutečnila „ojedinělá“ výměna rolí rektora UP a primátora statutárního města Olomouc (viz Žurnál UP ze 6. 3. 2009). Obě strany – jak univerzita, tak statutární město Olomouc – konstatovaly prospěšnost akce (především ve vztahu k zintenzívnění další spolupráce a vzájemné informovanosti) s předpokladem jejího dalšího, pokud možno pravidelného, pokračování.

V této souvislosti lze konstatovat, že užší kooperace univerzity s orgány města a kraje se jeví jako oboustranně přínosná. K prohlubování této spolupráce by rovněž měla přispívat účast zástupců univerzity v městské a krajské samosprávě, příp. v jejich odborných komisích.

Mnozí členové Katedry společenských věd PdF UP, jejímž posláním je mj. výchova k občanství a demokracii, se v samosprávných orgánech aktivně angažují a jejich činnost zde je výrazně orientována také ve prospěch univerzity a aktivit zaměřených na rozvoj vzájemné spolupráce se statutárním městem Olomouckým krajem.

Výsledek: Vyčerpaný pedagog se plíží do své pracovní, aby se tam pustil do neustálých oprav studentských esejů, překladů a jiných zadání (v případě učitele cizího jazyka opět v cizím jazyce). Přitom si uvědomuje, že by se měl ještě poohlédnout po nějaké jiné práci, aby uživil sebe a svou rodinu.

Hodnocení zaměstnavatelem: Úplně špatně, je třeba přidat úvazkových hodin a ubrat na osobním hodnocení.

Další **termin**, kterému patrně špatně rozumíme, je právě to **osobní hodnocení**. Domnívali jsme se – a tento názor nám dokonce potvrdili přátelé a známí – že to jsou peníze, které člověku zaměstnavatel poskytuje, aby tím vyjádřil, že nejste líná kůže, nýbrž zadané úkoly vykonáváte dobře a učněs. Se svými přáteli jsme pak též diskutovali o tom, jak postupuje zaměstnavatel, když daný pracovník přestane své povinnosti konat dobře. Dozvěděli jsme se, že si pracovník předvolá a vysvětlí a se se, co dělá špatně. Pak mu řekne, aby to koukal napravit, jinak mu vezme osobní hodnocení. Když se ten flákač nepolepší, mohl by ještě dostat dopis, který mu připomene, co má ve své práci změnit – no a když zase nic, přijde o peníze. Pozorně jsme vše vyslechli a byli zvědaví: Je taky možné, že skupinka pracovníků dělá svou práci pořádkem, nekrade, nechodí „za školu“ a zničehonic dostane jejich vedoucí třířádkový dopis, ve kterém jim zaměstnavatel sděluje, že celé skupině bere osobní hodnocení, aniž by vytkal nějaké pracovní prohřešky jednotlivců či celé skupiny (taky by se to nevešlo na tři řádky)! Přátelé shodně tvrdili, že to je vyloučeno, že přece máme odbory a že už neujijeme za komunismu, kdy se lidem moc nevysvětlovalo, nýbrž dávalo na vědomí. Odešli jsme znepokojeni. Jde tady jen o terminologický nebo hodnotový zmatek? Že by nějaký ostrůvek komunismu?

Naše znepokojení ještě vzrostlo, když jsme se dozvěděli, jak se zde interpretuje **termin solidarita**. S výše popsanými studentohodinami se jednotlivě

katedry začaly dělit na dobré a špatné (bez ohledu na jejich další činnost). U toho ale, bohužel, nezůstalo. Těm „dobrým“ se neustále zdůrazňuje, jak jsou hodní a **solidární**, když jsou ochotni finančně podporovat ty lajdáky z kateder se „špatnými studentohodinami“. Na výsledek těchto praktik nebylo třeba dlouho čekat. Věříme, že ne všichni kolegové si dali vnútit příjemný (nebo našťvaný) pocit, že investují své vlastní peníze do „méně výkonných pracovníků“. Katedry jsou však zcela jednoznačně a cíleně rozeštvávány přes peníze (a ty jsou přece vždy až na zmínění místě), panuje atmosféra stresu a nedůvěry. Navíc – v době, kdy se těm „špatným“ katedrám (které stále přitahují na fakultu velký počet studentů) snižují počty pracovníků a osobní hodnocení, se plánuje vyplácení stipendií pro studenty oborů, o které není velký zájem – taky trochu zvláštní interpretace terminu solidarita, nemyslíte?

Našly by se ještě další termíny, jejichž výklad je někdy překvapivý. Dovolíme si zmínit už jen jeden – **ci-zo-jo-zyč-ný časopis**. Když v knihovně najdeme časopis nebo sborník prací s titulem v cizím jazyce, celkem logicky předpokládáme, že jeho částí budou odpovídat názvu, že tam budou převážně články v jazyce titulu nebo v jiných cizích jazycích. Byli jsme proto velmi překvapeni, když se najednou na webu PdF objevil mezinárodní časopis: *Journal of Technology and Information Education* (viz: <http://www.jtie.upol.cz/>). Tento časopis na první pohled splňuje výše popsaná kritéria, ovšem při bližším prozkoumání je zřejmé, že naprostá většina článků je v češtině, slovenštině, méně v polštině a snad jeden v angličtině. Zklamany anglofonní čtenář může být ještě více frustrován, když se bude snažit něco dozvědět o obsahu článků aspoň z anotací. Obáváme se, že bude mít opět smůlu, neboť se může stát, že u některých stejně nepochopí, oč v těch českých člancích vlastně jde. Nahlédněte prosím do připojené webové stránky a posuďte sami.

Jak to krátké zamýšlení uzavřít? Termíny jsou zdánlivě slova neškodná a stylisticky jsou typickou součástí odborných textů. Jsou to ale také slova „neoblomná“ a jejich interpretace musí být jednoznačná – proto nemají synonyma. Pokud je někdo používá ve významu jiném, než jim přináležejí z neznalosti, riskuje, že bude považován za neoborníka. Pokud je ale někdo používá v pozmeněném významu účelově, může být považován za „velkého manipulátora“.

B. Babická, Z. Bartsch Veselá, S. Gill, L. Hornová, A. Hubáčková, J. Ivanová, P. Jahnová, J. Kořínková, A. Lenochová, D. Ludvíková, J. Nevařil, S. Obenausová, S. Váňková, M. Vodíčková
z Katedry anglického jazyka PdF UP

Děkuji za Vaši přízeň a přeji vše dobré.
I. Šindlářová

mouc a Olomouckým krajem. V tomto ohledu je možno zmínit činnost Mgr. A. Staňka, Ph.D., prof. F. Mezihoráka, CSc., Dr.h.c., Mgr. P. Krákoru a Mgr. G. Medvedově.

Propojení s komunální a celostátní politikou zajišťují i mnohé studijní aktivity garantované KSV PdF UP – volitelné semináře o samosprávě, přímé kontakty s poslanci a senátory či přednášky a besedy s politiky.

Symbolický čin primátora a rektora je jistě inspirativní, protože dlouhodobou slabinou akademické obce univerzity je skutečnost, že zájem o komunální politiku není příliš velký. To se projevuje jak v neochotě kandidovat do samosprávných orgánů města i kraje, tak poté i v malém zastoupení univerzity v samosprávných orgánech.

PhDr. P. Zima, Ph.D. a Mgr. D. Hampl, Ph.D.,
Katedra společenských věd PdF UP

Autor: J. Pillvein

Konstruktivismus na výšce? Prý s Vašou!

Přisedl jsem si nedávno ve vlaku ke skupince studentů olomoucké UP, kteří se vraceli po ukončení studijního týdne domů. Vedli přitom opravdu vášnivou debatu. Tématem byl způsob výuky. Protože jejich výměna názorů byla nejen dosti hlasitá, ale i hodně inspirující, přilákala moji učitelskou pozornost ...

„... Ty si vážně myslíš, že se něco naučíš, když učitel před tabulí či dataprojektorem vede nekonečný monolog? Copak tobě vyhovuje, když ti někdo jen oznamuje, že věci se mají tak a tak, a ty se pak musíš vsadit – nejlépe doslova – naučit? Vždyť už po 15 minutách pasivního poslechu mozek přestává aktivně vnímat. Proč si máme ve škole jen trpělivě zapisovat a přemýšlení o tom nechat až na doma? Tohle výkladové učení stylem „já jsem tedy učitel, takže všechno vim, je přece děsné!“ ...“

„Aale, vy toho naděláte ...“, ozývali se nesouhlasně oponenti. „Jděte do háje s vašim konstruktivismem! Nejraději byste si ve škole jen hráli, co? Ale i to hrací učení přece musí stát na znalostech! Všechno nelze učit interaktivně a projektově! Je fajn diskutovat, ale nejprve musíme mít o čem! A to bez výkladu, drilování a procihování přece nejde! Až pak může probíhat nějaká diskuse. A vůbec, vraťte se na základku, na výšku patří pořádná odborná přednáška a ne ty vaše brainstormingy! ...“

„No jasně! Předávání hotových poznatků blbým studentům, učitel jako garant pravdy, šprtání bez hlubšího pochopení ...“ bránili se příznivci pedagogického konstruktivismu. „Víte vůbec něco o fungování mozku, jak v něm probíhá učení? Musí se přece vycházet z toho, co už víme a následně volit vhodné činnosti metody. Copak si opravdu myslíte, že poslouchat pasivně výklad je efektivní? To můžou prosazovat jen zabetonovaní transmisáči! ...“

„A jak si to představujete? Máme předstírat práci v nějakých skupinkách? Vždyť tam stejně vždycky pracuje jen jeden! Máme snad vymýšlet sami něco, co už dávno někdo vymyslel před námi? Proč bychom proboha ztráceli čas? Učitel je od toho, aby věděl a naučil nás! ...“

„Haha, naučil, nebo odučil? Nemělo by být hlavním cílem výuky spíš budování vlastních myšlenkových

struktur?“ pošklebovali se zastánci konstruktivismu. „Když jste tak chytrí, tak nám popište aspoň jednu lekcí toho vaše úúúzasného aktivního konstruování,“ vyzvali je posměšně naopak jejich oponenti.

Překvapila mě rychlá reakce: „Žádný problém, popíšeme třeba VAŠTU,“ mrkli na sebe spiklenecky a začali: „Představte si, že hned na úvod lekce dostanete lístečky s pokynem zapsat na ně takové otázky k danému tématu, které vás skutečně zajímají. Vaše otázky! A když je jdete na tabuli postupně lepnout, musíte ještě sami do připraveného velkého grafu zaznačit, jak jste na tom s vaší orientací v aktuální problematice právě v té chvíli, prostě jaké zkušenosti s probíraným tématem máte. A ještě něco: musíte také před všemi nahlas zdůvodnit, proč se právě takto vidíte ...“

Byl zadán nějaký domácí úkol k samostudiu? Poznačte ještě do společného třídního teploměru, na kolik stupňů jste úkol vypracovali? Jednoduše: fixou, puntíkem. Následuje promyšlení a soupis toho, co všechno o tématu lekce sami víme... Jenže kdo nám řekne jestli je to správně? Učitel? Tak brzy a bez zapojení vlastního mozku? Jasně že ne. Dostaneme prostor, abychom se sami pořádně potápili – např. ve skupinkách nad rozdanými lístečky s pojmy. Lístečků a pokynů k aktivním činnostem je samozřejmě tolik, aby práci nemohl zvládnout v zadaném časovém úseku sám jediný student! Do aktivního hledání významů se tak musí zapojit všichni. Společně hledáme a odhalujeme souvislosti a smysl, vše srovnáváme s našimi předchozími poznatky, ptáme se na nesrovnalosti, zapisujeme. Sami také hledáme nějaké logické celky a porovnááme své názory s ostatními ve skupince i v celé třídě. A nové pojmy i s významy a souvislostmi tak doplňují ty již pro nás známé ...

Vyučující nekáže, jen nabízí činnosti, informační zdroje, motivuje k práci. Na konci lekce pak stačí jen pročitat naše úvodní otázky na lístečcích a snadno se

v mžiku zbavovat těch, které se v průběhu práce jaksi samy zodpověděly... A hlavně: nevědět není v těchto hodinách zločin! Vyučující nám „jen“ otevírá problémy, nutí nás logicky uvažovat a argumentovat, pozorně poslouchat druhé, číst a analyzovat nabízené texty, moderuje, koordinuje a sám trpělivě naslouchá ...

A po každé prováděné činnosti probíhá reflexe toho, co, proč a jak jsme právě dělali. Co bylo podle vás smyslem proběhlé aktivity? Ptá se nás vyučující, aby nás nutila přemýšlet o našem učení... A těch otázek, které si z lekce odnášíme! Ne ty původní, ale úplně nové ...“

„...Hm, nádherná diskuse! Máme to ale chytré studenty, běželo mi hlavou. Krásně jsem si v jejich blízkosti zopakoval základní znaky konstruktivistického a transmisivního pojetí výuky. A co vy? Taky jste v popisu lekce objevili zřetelné prvky třířázového modelu učení typického pro příznivce kritického myšlení? Který způsob výuky se zamlouvá vám?“

A ještě něco: Taky vám vrtá hlavou, co je to VAŠTA? Přiznám se, že jsem k vyluštění této záhady výše popsané diskuse použil jednoduchou poučku: Když nevíš, zeptej se! Než jsem z vlaku vystoupil, opatrně a se studem v hlase jsem se vášnivých diskutérů zeptal: „Prosím vás, co je to ta VAŠTA?“ „Snad kdo, ne?“ přeměřili mě společenstvem nechápavým pohledem. „Přece Vašátková, vole, Jana Vašátková z pajdáku!“

Aha, díky za informaci. Tak tuhle Vaštu by si na olomoucké univerzitě měli rozhodně hyčkat. Svoji práci dělá zjevně dobře. Je skvělé, že s aktivním konstruktivistickým učením se lze setkat i na vysoké škole. Přitom je evidentní, že příprava a vedení takových lekcí je rozhodně náročnější než sebelépe připravený výklad. Snad je takových učitelů nejen v Olomouci více.

P. Wojnar, ZŠ Mendelova v Karviné – Hranicích

Dr. Iva Machová z FTK ...

dokončení ze str. 1

jsem se problematikou zdravotně postižených začala zabývat,“ komentovala své počátky v dané problematice dr. I. Machová. „A byla to opět prof. H. Válková, která mne seznámila s E. Kacanem. Začaly jsme trénovat po stáži v Belgii. Rok poté, v roce 2004, pak Eva získala stříbrnou medaili na letních paralympijských hrách v Athénách, na Mistrovství světa v roce 2006 vybojovala první místo, zlatou medaili přivezla také v roce 2008 z paralympijských her v Pekingu,“ přiblížila pak trenérské úspěchy dr. I. Machová, jež v současné době vede reprezentační tým atletů – vozičkářů.

V průběhu slavnostního večera ocenil Český paralympijský výbor desítku nejlepších sportovců, mezi nimiž olomoucká atletka a světová rekordmanka E. Kacanová obsadila třetí místo. Své zastoupení měla také tradiční kategorie junioři, nejlepší družstvo i další osobnosti českého paralympismu. Jako každoročně se vybíralo z desítek návrhů členských svazů: České asociace tělesně handicapovaných sportovců, České federace Spastic Handicap, Českého svazu mentálně postižených sportovců, Českého svazu neslyšících sportovců a Českého svazu zrakově postižených sportovců. Celkem se v těchto svazech sdružuje více než 17 tisíc členů.

Text a foto na titulní straně M. Hronová

Pozn. red.: V některém z příštích čísel přineseme s dr. I. Machovou rozhovor.

www.vtpup.cz
Univerzita Palackého v Olomouci
VĚDECKOTECHNICKÝ PARK

PODNIKATELSKÝ INKUBÁTOR PRO STUDENTY

Místo pro studenty se zajímavým nápadem. Z nápadu uděláme produkt, z produktu peníze. Podnikatelský inkubátor poskytuje výhodný nájem kanceláří a poradenské služby pro podnikání.

- Zavolej / Napiš
- Domluv si schůzku
- Konzultuj a připrav podnikatelský plán
- Založ firmu
- Rozvíjej se
- Vydělávej!

Vystupte z davu – začněte podnikat!

vtpup@vtpup.cz | www.vtpup.cz | 585 631 420

Žurnál UP týdeník. Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 OLOMOUC, IČO 61989592. Redakce: tel.: 585 631 781, 585 631 782, fax: 585 222 731, e-mail: velena.mazochova@upol.cz, milada.hronova@upol.cz, http://www.zurnal.upol.cz. Roč. 18, 2008/2009. Odpovědná redaktorka V. Mazochová. Výkonná redaktorka M. Hronová. Jazyková úprava T. Chalupa, O. Martinek. Technická redakce J. Bednaříková, P. Jančík. Členové redakční rady: T. Opatrný (předseda), L. Bartková, M. Cajthaml, F. Dienstbier, J. Fiala, V. Karásková, M. Kolář, M. Malacka, V. Miňal, P. Neumeister, L. Špirudová, Š. Urbášek. MK ČR E 12524. Tiskne Polygrafické středisko Vydavatelství UP, Uzávěrka 23. 3. 2009. Vychází 27. 3. 2009. Uzávěrka příštího čísla 30. 3. 2009. Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpným závodem Severní Morava, č.j.: 3185/95-P/1 ze dne 21. 11. 1995.